

Jaarplan NCad 2021

Onze focus

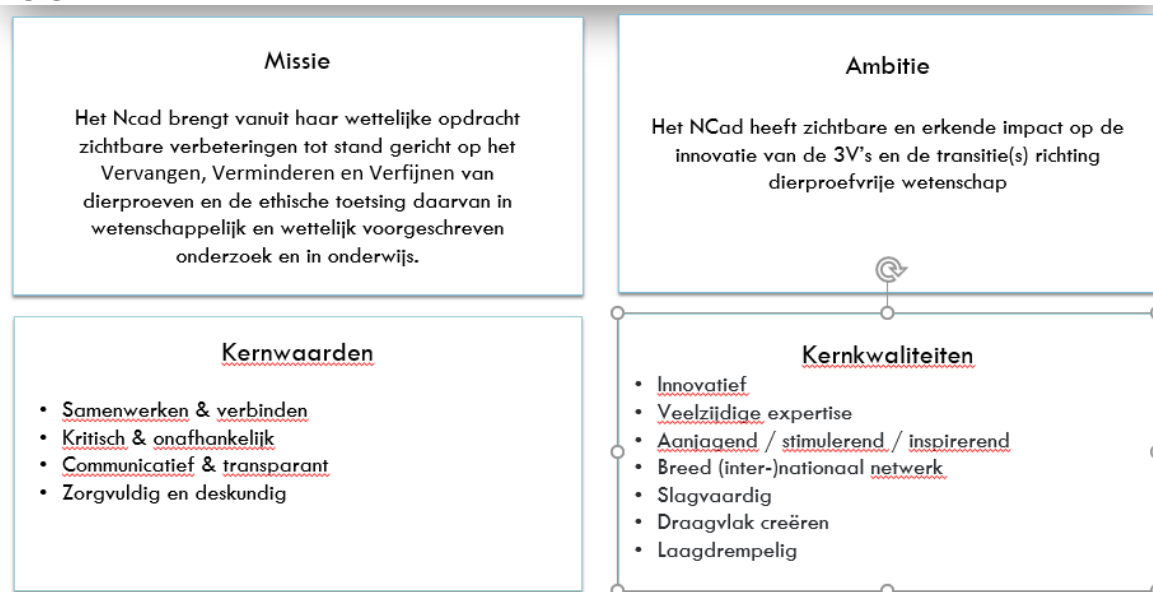
Missie

Het NCad brengt vanuit haar wettelijke opdracht zichtbare verbeteringen tot stand gericht op het *Vervangen, Verminderen en Verfijnen* van dierproeven en de ethische toetsing daarvan in wetenschappelijk en wettelijk voorgeschreven onderzoek en onderwijs.

Ambitie

Het NCad heeft zichtbare en erkende impact op de innovatie van de 3V's en de transitie(s) richting proefdiervrije wetenschap

Visie

Uitwerking visie

Het NCad is er om proefdieren zo goed als mogelijk te beschermen. Dat doet zij door een diervriendelijk proefdierbeleid (3-V's) op de werkvloer van proefdierinstellingen te stimuleren en de transitie(s) naar dierproefvrije wetenschap aan te jagen. Het NCad heeft een kritische blik op de inzet van proefdieren in het onderzoek en het onderwijs. Maatschappelijk draagvlak is hiervoor belangrijk, evenals kennisdeling en samenwerking met stakeholders. Door de werkwijze en activiteiten is het NCad zichtbaar, benaderbaar en weet wat er leeft.

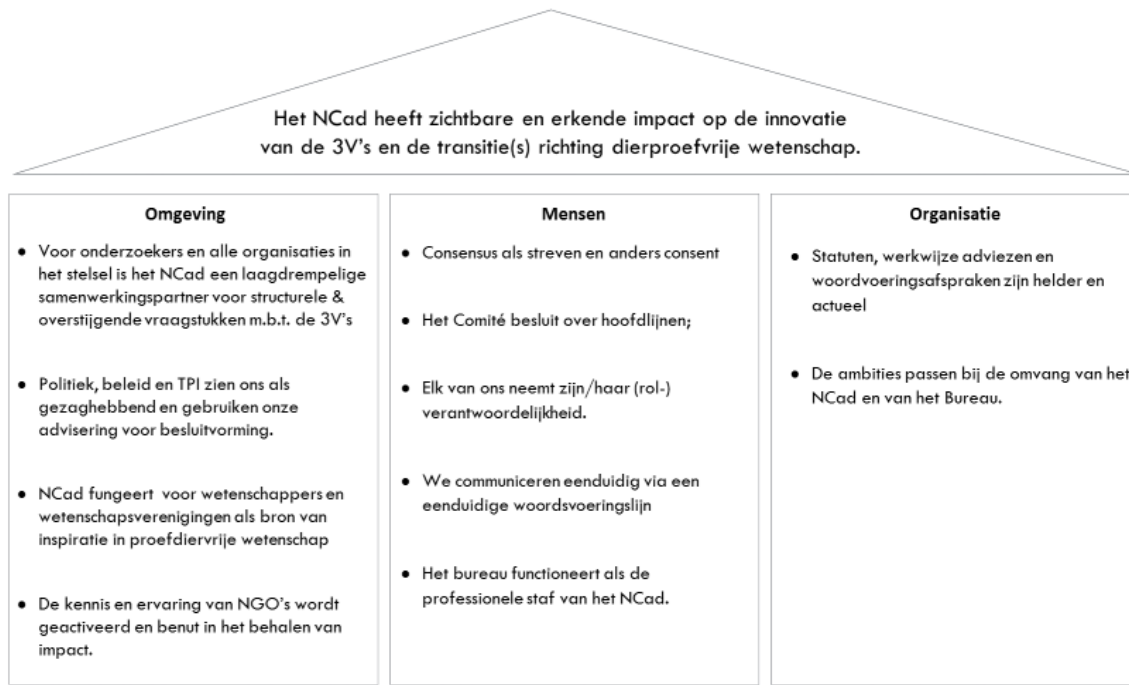
Het NCad neemt zowel in de samenwerking met andere Nationale Comités (NC) als in de wetenschappelijke wereld op Europees niveau een actieve rol en geeft haar adviezen

internationaal bekendheid. Ook zet het NCad zich in om de Nederlandse strategie voor het versnellen van de transitie naar proefdier vrij onderzoek internationaal uit te dragen.

Taken

- Het NCad brengt gevraagd en ongevraagd advies uit over de aanschaf, fok, huisvesting, verzorging en het gebruik van dieren in dierproeven, de 3V's en de transitie naar proefdier vrij onderzoek. Adviezen worden geadresseerd aan de centrale overheid, de Centrale Commissie Dierproeven (CCD), Instanties voor Dierenwelzijn (IvD), Dierexperimentencommissies (DEC), instellingsvergunninghouders en de wetenschappelijke wereld.
- Het NCad verbetert de kennisoverdracht over dierproeven, 3V-alternatieven en proefdier vrije innovaties en draagt in samenwerking met het IvD-Platform beste praktijken uit in Nederland en (in samenwerking met de Nationale Comit es (NC) van de andere lidstaten) ook internationaal.
- Het NCad verbindt relevante partijen en draagt bij aan goede communicatie tussen en met professionals in het veld van dierproeven, 3V-alternatieven en proefdier vrije innovaties, alsmede naar de samenleving.
- Het NCad bevordert de openheid en transparantie over dierproeven, 3V-alternatieven en proefdier vrije innovatie.
- Het NCad draagt bij aan het stimuleren van proefdier vrije innovatie en stimuleert de ontwikkeling, valorisatie, acceptatie en toepassing van 3V-alternatieven voor dierproeven, zowel nationaal als internationaal. Het NCad werkt samen met andere adviesraden om 3V-alternatieven en proefdier vrije innovatie te verankeren.

Van visie naar strategie

Onze werkwijze is gericht op samenwerken en verbinden. We werken intensief samen met de organisaties in het stelsel en hebben met hen regulier overleg. In de samenwerking met de NVDEC worden stappen gezet.

De samenwerking met de IvD's en het IvD-Platform wordt sinds 2019 steeds intensiever. We werken o.a. samen aan het opstellen van CoP's en organiseren gezamenlijk het Harry Blom Beraad. De verbinding met de overige stakeholders wordt verder versterkt.

De komende jaren wordt stevig ingezet op implementatie, stimuleren van toepassen op de werkvloer van eerder uitgebrachte adviezen. De focus op implementatie wordt vanaf het beginstadium meegenomen in nieuwe adviestrajecten. Hiermee streeft het NCad naar het organiseren van een optimale inspanning om adviezen in te brengen in de dagelijkse praktijk van het onderzoek met proefdieren.

Het NCad is actief agenda-lid van TPI, wat inhoudt dat het NCad kritisch en initiërend kan zijn. Op internationaal niveau wordt de samenwerking met andere NC's voortgezet.

Onze concrete activiteiten voor 2021 zijn hieronder beschreven vanuit het perspectief van vijf thema's:

Aangezien het aantal te besteden uren geringer is dan het aantal benodigde uren dient er geprioriteerd te worden of inhuur van externen nader te worden onderzocht. Het NCad is voortvarend en heeft grote ambities. Onze doelen kunnen we bereiken door het vinden van de juiste partners. Het is echter nog niet duidelijk of we daarin volledig kunnen slagen. Halverwege 2021 zal worden gezien, op basis van de laatste ontwikkelingen eventuele herprioritering noodzakelijk is.

1. Advisering rond de bescherming van proefdieren

Het uitbrengen van gevraagd en ongevraagd advies rond de bescherming van proefdieren aan de centrale overheid (minister, beleid en toezicht), de CCD, IvD's, en waar mogelijk DEC's, instellingsvergunninghouders en onderzoekers, is een belangrijke wettelijke taak van het NCad. Ook de keten waarbinnen dierproefaanvragen worden beoordeeld vormt een belangrijk aanknopingspunt voor het NCad. In het licht van een zorgvuldige projectbeoordeling van aanvragen voor dierproeven, zal het NCad haar adviesrol richting IvD's, de CCD en de DEC's voortzetten en waar nodig verder vormgeven.

Activiteiten

In 2021 is het voorstel om de volgende adviestrajecten voort te zetten en/of af te ronden:

- *Harmonisatie van ongeriefbeoordeling*
In samenwerking met het IvD-Platform, de CCD en mogelijk ook de NVDEC versterkt het NCad de harmonisatie van ongeriefbeoordeling. De CCD heeft aan het NCad gevraagd handvatten te ontwikkelen om het cumulatieve ongerief dat proefdieren kunnen ondervinden beter en consistentier vooraf te kunnen inschatten.
 - Nogmaals aanbieden van een FELASA-training over ongeriefbeoordeling aan IvD's (minimaal 1x) met als neven doel het opleiden van trainers, opdat de training vaker gegeven kan worden aan bijvoorbeeld biotechnici en DEC-leden.
- *Handreiking ongeriefbeoordeling*

Een handreiking maken voor ongeriefbeoordeling m.b.v. een expertwerkgroep. Hierbij wordt in elk geval aandacht besteed aan complex ongerief, cumulatief (d.w.z. gestapeld) ongerief. De expertwerkgroep wordt in nauwe samenwerking met het IvD-platform samengesteld.

- *Gebruik humaan weefsel in onderzoek*
- *COVID-19 uitwerking adviesvraag van minister van LNV*
- *Parallel-studies, adviesvraag van minister van LNV*
- *Gedragsonderzoek*
- *Ernstig ongerief. Oppakken na de zienswijze over cumulatief ongerief*
- *Diermodellen waar we van af willen*

2. Stimuleren van implementatie

Voor alle uitgebrachte en nieuwe adviezen geldt dat bekendheid en draagvlak voor de adviezen in het betreffende veld doorslaggevend zijn voor de opvolging van het advies. Niet alleen zal het NCad voorafgaand aan het opstellen van een advies het werkveld consulteren en discussies initiëren met maatschappelijke organisaties. Ook zullen al uitgebrachte adviezen onder de aandacht van het desbetreffende veld worden gebracht. Dit doen we op basis van inzicht in de omgang met proefdieren in het werkveld en factoren om hierin te sturen. Hiervoor zal onderzoek worden geïnitieerd. Op deze wijze wil het NCad zichtbaar krijgen in welke mate een advies is geïmplementeerd, welke obstakels er bestaan en op welke wijze het NCad kan helpen deze obstakels weg te nemen. Daarbij is het streven om hierin samen te werken met het IvD-Platform met het oog op versterkte profilering van zowel het IvD-Platform alsook het NCad.

Activiteiten

- *Actualisatie advies en onderzoek naar de mate van implementatie en waar nodig aanvullende adviezen/activiteiten om de implementatie verder te bevorderen*
Een eerste start is in 2019 gemaakt met het advies over herplaatsen van niet-humane primaten en honden en katten. Nadat het betreffende FELASA-rapport is afgerond, wordt dit verder opgepakt.
In 2021 en verder zal gestart worden te bezien of en op welke wijze de implementatie van het advies 'Alternatieve dodingsmethoden bij proefdieren', is en verder kan worden vormgegeven waarna een volgende prioritering zal worden gemaakt voor de overige adviezen.
Bij elk nieuw advies wordt in het plan van aanpak een implementatieplan opgenomen. Vooruitlopend op het te verkrijgen inzicht in mogelijke obstakels en de wijze hoe sturing is te geven aan omgang met proefdieren (operating procedures) en daarmee de navolging van adviezen en afhankelijk van het onderwerp van de Code, zal ingezet worden op realiseren van meer binding met de doelgroepen van Biotechnici/dierverzorgers, onderzoekers, dierenartsen en IvD's. Ingaande 2021 zal er drie keer per jaar op een vast tijdstip een nieuwsbrief uitkomen waarin aandacht zal zijn voor nieuwe en uitgebrachte adviezen. Sinds 2020 wordt actiever gebruik gemaakt van sociale media.

3. Stimuleren van proefdiervrije innovatie

Het NCad zet zich in om in den brede proefdiervrije innovatie te stimuleren. In dat kader is het NCad actief agenda-lid van de netwerkorganisatie Transitie Proefdiervrije Innovatie (TPI), die opereert onder regie van het ministerie van LNV. TPI is geïnitieerd mede op basis van het NCad-advies 'Transitie naar proefdiervrij onderzoek' (transitieadvies). Het

NCad heeft in de opstartfase bijgedragen aan de organisatorische opzet van TPI. Het NCad zet zich in voor het versnellen van de transitie naar proefdiervrije innovatie en draagt dat zowel in Nederland als in Europa uit.

TPI en NCad handelen ieder vanuit een eigen verantwoordelijkheid. We werken echter aan dezelfde doelen en steunen daarom de beweging die TPI voor ogen heeft. NCad is actief agenda-lid van TPI, wat inhoudt dat het NCad kritisch en initiërend kan zijn. We kunnen vanuit deze rol onze onafhankelijkheid behouden en onze draadwijdte vergroten. We kunnen in deze rol zowel brengen als halen bij TPI.

Activiteiten

- *Initiëren van nieuwe Streefbeelden Proefdiervrij Onderzoek en entameren van reeds opgestarte streefbeelden*
Het NCad stimuleert, adviseert en begeleidt de totstandkoming van streefbeelden voor afgebakende onderzoeks domeinen in het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek, toegepast en toepassingsgericht onderzoek en in onderwijs en training. Daar waar mogelijk geeft het NCad extra impulsen voor het opstarten van streefbeelden. Het NCad stemt dit af met TPI. Het NCad zal met TPI samenwerken om een logisch verband te borgen tussen het concept van Streefbeelden Proefdiervrij Onderzoek en activiteiten van TPI. Streefbeelden hebben tot doel om de transitiedoelen te duiden voor proefdiervrije innovatie. Het concept van streefbeelden, alsmede de systematiek om deze op te stellen komt voort uit het NCad-advies 'Transitie naar proefdiervrij onderzoek'. In 2019 zijn drie domeinen door het NCad kansrijk geacht om streefbeelden te starten. In het cardiovasculaire domein en het onderwijsdomein zijn in 2020 initiatieven gestart om streefbeelden verder vorm te gaan geven. Voor het domein Immunologie heeft in 2020 een eerste verkenning plaatsgevonden die tot een start van de activiteiten van het nieuwe jaar zal leiden.
- *Monitoring streefbeelden*
Het NCad ontwikkelt vanuit haar onafhankelijke rol een eenvoudige monitor voor voortgang van het opstellen van streefbeelden en de doorwerking van reeds opgestelde streefbeelden. Dit om waar mogelijk advies en ondersteuning te bieden. De wijze van monitoren wordt gedeeld met TPI.
- *Identificeren van en verbinden op het gebied van proefdiervrije innovatie*
Het NCad wil het gebruik van proefdiervrije innovaties vooruitbrengen in Nederland en in EU-verband. Dit is een onderwerp in de gesprekken met stakeholders. Tevens bezoeken we relevante symposia en congressen waar veelal presentaties over proefdiervrije innovaties worden gegeven.
- *Landelijk consortium*
Het vormen van een landelijk consortium stimuleren proefdiervrije innovaties waar de voorzitter van het NCad een stimulerende rol vertegenwoordigt. De samenwerking met ZonMw, die hier een belangrijke bijdrage aan levert, wordt hierbij zeer gewaardeerd .

4. Partijen verbinden en kennis delen

Het NCad stimuleert de betrokkenheid van stakeholderpartijen en versterkt de verbinding met partijen binnen en buiten het proefdierdomein, zoals: innovatiewetenschappen, biomedische wetenschappen, bestuurskunde, ICT en sociale wetenschappen. Daarmee beoogt het NCad innovatie rondom dierproeven te stimuleren. Het verbeteren van de kennisoverdracht over dierproeven, 3V-alternatieven en proefdiervrije innovatie, met name in het werkveld zelf, is ook een van de kerntaken van

het NCad. Ten aanzien van de IvD's en het IvD-Platform neemt het NCad dan ook de rol van initiator en verbinder om de totstandkoming van Codes of Practice (CoP's) en andere beste praktijken te faciliteren en om de kwaliteit daarvan te borgen. Daarnaast ondersteunt en faciliteert het NCad, in samenwerking met het IvD-platform, het opstellen van CoP's. IvD's spelen een cruciale rol in het verspreiden en het gebruik van CoP's.

Het NCad heeft regulier overleg met het bestuur van het IvD-Platform. De samenwerking heeft de afgelopen periode steeds meer vorm gekregen en zal ook in 2021 verder uitgebouwd worden. Aangezien onderzoekers een belangrijke rol spelen in het gebruikte onderzoeksmodel zal het NCad met hen veelvuldiger in contact treden en directere banden verstevigen. Ook zal met DALAS een nauwere samenwerking tot stand worden gebracht, aangezien zij een groot aantal doelgroepen in het proefdierveld vertegenwoordigt.

Activiteiten

- *Samenwerking met het IvD-Platform rondom Codes of Practice (beste praktijken, CoP) (2 CoP's per jaar).*
 - Opstellen van de CoP Zebra's als proefdieren (met NCad als penvoerder). Zebra's worden veel gebruikt, ook door niet in deze diersoort gespecialiseerde proefdieronderzoek laboratoria.
 - Opstellen van de CoP perioperatieve zorg voor proefdieren (met IvD-platform als penvoerder).
 - Verspreiden van CoP's binnen het proefdierveld.
- *Samen met het IvD-platform twee keer per jaar een "Harry Blom-beraad" organiseren; een laagdrempelig mini-symposium rond specifieke dilemma's in het dierexperimenteel onderzoek, gericht op kennisdeling van IvD-leden en andere directbetrokkenen.*
- *Bijdragen leveren aan relevante congressen zoals Biotechnische Dagen, wereldcongres 'Alternatives and animal use in life sciences', het FELASA-congres en het EUSAAT.*
- *Twee jaarlijks congres voor alle stakeholders (1^e in november '21) ; een bijeenkomst voor veld- en beleidsorganisaties waar de toekomst van Proefdierkunde en transitie naar proefdiervrij onderzoek vanuit verschillende invalshoeken wordt gezien. Een groot kader dat ruimte biedt om veelsoortige thema's uit te lichten, doel is verbinden en gezien worden als duidende organisatie.*

5. Kennisdeling in internationaal verband

De verspreiding van beste praktijken en kennis van en naar de andere NC's en 3V centra is van belang voor de harmonisatie van werkwijzen en projectbeoordeling. Verspreiding van Nederlandse CoP's vindt plaats via de website van het NCad, sociale media, het IvD-Platform, het platform van de EC (CIRCABC) en tijdens bijeenkomsten. Ook worden 'beste praktijken' opgehaald. In samenspraak met het IvD Platform wordt gezien of deze aan een expertgroep worden meegegeven bij het opstellen van een Nederlandse CoP, dan wel aanleiding zijn om een Nederlandse CoP te herzien of er één op te stellen. Verder kan het NCad in overleg met het IvD platform besluiten deze CoP's alleen bekend te maken.

De NC's organiseren bij toerbeurt eens per jaar een bijeenkomst om de internationale samenwerking te versterken

Activiteiten

- *Actief kennis delen met andere NC's*

- *Actief kennis delen vanuit Europese NC's en 3R Centers via sociale media*
- *Bijdragen leveren aan relevante congressen en symposia*
- *Deelname aan NC-meetings*

6. Organisatieontwikkeling en prioriteiten

Het NCad kan alleen impact hebben wanneer zij werkelijk in verbinding staat met het dierexperimentele werkveld en proefdiervrije innovatie. Het intensiveren van de stakeholdersrelatie vraagt om meer contact en om het bieden van gespreksruimte om nieuwe samenwerkingskansen te bespreken.

De hoeveelheid werk wordt op de beschikbare capaciteit van het Bureau van het NCad afgestemd.

Doorkijk naar 2022:

Er zijn een aantal onderwerpen die het NCad in de toekomst denkt te behandelen. Vanzelfsprekend zal er op basis van de actualiteiten bekeken worden of andere keuzes gemaakt meer voor de hand liggen. Ook zijn er activiteiten die in 2021 of eerder zijn gestart en doorlopen in het jaar 2022.

Activiteiten die eventueel na 2021 kunnen worden opgepakt:

- *Nieuwe behandelmethoden*
- *Fok met ongerief*
- *Landbouwdieren (eventueel uit te breiden met andere grote dieren niet zijnde ratten en muizen)*
- *Genetische modificaties versus proefdiervrije innovaties*
- *Training van proefdieren*
- *Publieksinformatie*
- *Herziening Wod*
- *Herijking transitieadvies*

In 2021 zal het NCad bepalen welke onderwerpen er eventueel zullen worden opgepakt